«W;t/ Πνεύμα»

Είναι Οκτώβρης και η ζωή μας πάλι έχει σμίξει με το θέατρο για τα καλά. Και όπως κολυμπάμε στη ροή της, δίπλα μας περνούν μικρές βάρκες και μακροτάξιδα πλοία θεατρικών παραγωγών προσκαλώντας μας να ανέβουμε ως προσωρινοί επιβάτες. Τον Αύγουστο, τον μόνο δίχως θέατρο μήνα, όλα συνέβαιναν στ' αλήθεια, οι άνθρωποι πέθαιναν στ' αλήθεια,•αρρώσταιναν στ' αλήθεια, γερνούσαν στ' αλήθεια και όλα αυτά έπρεπε να τα βιώσουμε χωρίς βοήθεια, χωρίς τη συλλογική ενσυναίσθηση, χωρίς την ηχώ της παρηγοριάς που ηχεί από τις θεατρικές σκηνές ως απάντηση στα μοναχικά μας βιώματα.

Στο Θέατρο Διόνυσος ανέβηκε η παράσταση του έργου «W;t» της Μάργκαρετ Έντσον σε μετάφραση και σκηνοθεσία του Αιμιλιου Χαραλαμπίδη. Ο Χαραλαμπίδης, που βάδιζε χρόνια προς το ανέβασμα αυτού του έργου, μπήκε μέσα από τη σωστή είσοδο –από τη μετάφραση, από τη λεπτομερή γλωσσική ψηλάφηση του υλικού, επειδή η Μάργκαρετ Έντσον έχει γράψει ένα λογοκεντρικό κείμενο, όπου το πρώτο συνθετικό αναφέρεται και στον λόγο ως συσσωρευμένο πλούτο των λεκτικών νοημάτων και στη λογοτεχνία ως ασταμάτητη διαδικασία των ουσιαστικών για την ανθρωπότητα ερωταπαντήσεων. Αναφέρεται ίσως και στον λόγο με τη σημασία της αιτίας, καθώς η ύπαρξη και η μή ύπαρξη μπλέκονται στο έργο της Έντσον σε μια άρρηκτη σχέση αιτίας και αποτελέσματος.

Η Βίβιαν Μπέαρινγκ, η καταξιωμένη ακαδημαϊκός, ειδικός στη σπουδή της αγγλικής ποίησης του 17ου αιώνα, αποκτά ξαφνικά μιαν άλλη ιδιότητα, εκείνη της ασθενούς και του αντικειμένου ιατρικής έρευνας, όταν διαγιγνώσκεται με καρκίνο ωοθηκών σε προχωρημένο στάδιο. Η νοσοκομειακή ρόμπα, η απώλεια μαλλιών, η παραβίαση του σώματός της με ιατρικές εξετάσεις και θεραπευτικές μεθόδους είναι τα συμβολικά γρανάζια της διαδικασίας της σύνθλιψης της ανεξαρτησίας της, του βασικού στοιχείου της μέχρι τότε ύπαρξής της. Η Μπέαρινγκ, που θεωρούσε κάθε εξάρτηση, συναισθηματική και σωματική, εμπόδιο στην ανηφόρα του πνεύματος, που είχε γευτεί τη διαχρονική ομορφιά των λέξεων, που είχε φτάσει στα βάθη του δικού της αντικειμένου –του έργου του Άγγλου ποιητή και φιλόσοφου John Donne– αντιστέκεται απεγνωσμένα στην αντικειμενοποίηση.

Η Μάργκαρετ Έντσον τοποθετεί τη ζωή της ηρωίδας ανάμεσα σε δύο κείμενα: Ένα ποίημα του Donne κι ένα παιδικό βιβλίο, το «The Runaway Bunny». Υπό την ιδιότητα της ερευνήτριας καθοδηγείται στην ερμηνεία του πρώτου κειμένου από την ακαδημαϊκή της μέντορα, δόκτορα Άσφορντ, υπό την ιδιότητα της ετοιμοθάνατης ασθενούς λαμβάνει ως μετάληψη το νόημα του παραμυθιού από το ίδιο πρόσωπο, εξανθρωπισμένο, γιαγιά εγγονών, μοναδική επισκέπτρια της Βίβιαν στο ογκολογικό κέντρο. Στο πρώτο ποιητικό κείμενο τονίζεται η σημασία ενός σημείου στίξης, ενός κόμματος στον στίχο του Donne: «Και ο θάνατος δεν υπάρχει πια, κόμμα, θάνατε, θα πεθάνεις», η μεταφυσική αίσθηση του ποιητή για προέκταση της ύπαρξης στο άπειρο χωρίς τη βίαιη διακοπή από τον θάνατο δίνεται από την Έντσον παράλληλα με τα βάσανα της Βίβιαν. Και στο παραμύθι για το λαγουδάκι που ήθελε να φύγει μακριά, η μαμά λαγουδίνα του εξηγεί πως η μεγαλύτερη σοφία είναι να συνειδητοποιήσεις την αδυναμία σου να ξεφύγεις και να εναρμονιστείς με τη ροή...

Η σκηνοθεσία του Αιμιλιου Χαραλαμπίδη χαρακτηρίζεται από βαθιά κατανόηση των νοημάτων του έργου και από σαφήνεια στη σκηνική τους απόδοση. Η πρωταγωνίστριά του, η Πόπη Αβραάμ όχι μόνο εντυπωσιάζει με την ηρωική της αναμέτρηση με τον ρόλο (χωρίς την οποία ο ρόλος αυτός δεν μπορεί να παιχτεί), αλλά και επικοινωνεί με το κοινό σ' ένα άλλο, προσωπικό επίπεδο, στο οποίο φανερώνει την ανάγκη της ως καλλιτέχνη να υποστεί αυτή τη δοκιμασία σ' αυτό το σημείο της σταδιοδρομίας της. Η Έντσον συνοδεύει τα γεγονότα με τον παράλληλο εσωτερικό σχολιασμό από τη Βίβιαν, οι συχνές αναδρομές την παίρνουν στην εποχή που το σώμα και το πνεύμα της ήταν ενωμένα σε ακέραιο σύνολο. Σ' αυτά τα σημεία, πιστεύω, το κείμενο

επέτρεπε ακόμα περισσότερο υποκριτικό τονισμό της αρχικής διανοητικής αλαζονείας της Βίβιαν, της λατρείας του «W;t», για να είναι πιο αισθητή η σταδιακή παραδοχή της ίδιας ότι χρειάζεται να παραδοθεί στη φροντίδα και στην καλοσύνη κάποιου, να αποδεχθεί την εξάρτηση.

Πολύ καλή η σκηνή με τη νοσηλεύτρια Σούζι (Μυρσίνη Χριστοδούλου), όπου το παγωτό της μετάληψης επικοινωνεί με το καρότο από το παραμύθι της σοφής δόκτορος Άσφορντ (Ιωάννα Σιαφκάλλη). Οι δύο ερευνητές γιατροί, ο δρ. Κελέκιαν και ο δρ. Πόζνερ (ο Δημήτρης Αντωνίου και ο Ηρόδοτος Μιλτιάδους, αποτελεσματικοί στο έργο τους) είναι φορείς μιας θεματικής γραμμής, με την οποία η συγγραφέας τονίζει το μεθυστικό πάθος των ειδικών προς το αντικείμενό τους, παραλληλίζοντας το με το πάθος της Μπέαρινγκ. Οι Ναταλία Παναγιώτου και Μάρκος Καλλής συμπληρώνουν το καστ. .

Πιστεύω πως η διεύρυνσή της ομάδας με άλλα τρία άτομα δεν ήταν απαραίτητη για την ανάπλαση της νοσοκομειακής ατμόσφαιρας, το σκηνικό της Σωσάννας Τομάζου και τα κοστούμια της Ελένης Τζιρκαλλή φρόντιζαν γι' αυτό. Οι φωτισμοί της Καρολίνας Σπύρου και η μουσική της Χριστίνας Αργύρη συντονίζονταν πλήρως με τη σκηνοθετική γραμμή.

«No man is an island, entire of itself, every man is a piece of the continent». John Donne.